

Załącznik do Uchwały Nr XXXII/227/2018

Rady Powiatu Krośnieńskiego

z dnia 21 czerwca 2018 r.

POWIAT KROŚNIEŃSKI

**POWIATOWY PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
NA LATA 2018-2022**

Krosno Odrzańskie 2018

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	3
2. KORELACJA PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI	4
3. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU	6
3.1 Demografia powiatu.....	7
3.2 Opieka zdrowotna.....	8
4. DIAGNOZA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM	9
5. OPIS PROGRAMU	15
5.1 Cele główne Programu	15
5.2 Cele szczegółowe Programu.....	15
5.3 Koordynator Programu.....	15
5.4 Realizatorzy Programu.....	15
5.5 Źródła finansowania.....	16
5.6 Sprawozdawczość	16
6. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ.....	16
6.1 Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.....	16
6.1.1 Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.....	16
6.1.2 Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.....	19
6.1.3 Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.....	21
6.1.4 Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.....	23
6.2 Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.....	25
6.2.1 Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.....	25
6.2.2 Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.....	26
6.2.3 Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.....	28
6.2.4 Skoordynowanie różnych form opieki i pomoc.....	30
7. PODSUMOWANIE.....	31

1. WPROWADZENIE

Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018 - 2022 jest wyrazem znaczenia, jakie organy Powiatu Krośnieńskiego przywiązują do integralności problemów zdrowotnych, które najpełniej wyrażone są we wspólnym haśle Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz Komisji Europejskiej. Program stanowi lokalną odpowiedź na rekomendacje zawarte w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego określonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku (DZ.U. z 2017r. poz. 258). Według ustawy o ochronie zdrowia psychicznego ochronę tę zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje,

że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, Kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. W świetle ustawy - ochrona zdrowia psychicznego - polega w szczególności na: 1. promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym, 2. zapewnianiu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, 3. kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji. Zgodnie z wytycznymi Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego powołany został Uchwałą Nr 547/2017 Zarządu Powiatu w Krośnie Odrz. z dnia 11 grudnia 2017 roku . zespół do spraw opracowania na lata 2018-2022 Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

Skład Zespołu:

- 1) Przewodniczący Zespołu: Anna Piaskowska- Z-ca Kierownika Powiatowego Ośrodka Wsparcia " Integracja" w Krośnie Odrzańskim,
- 2) Członkowie Zespołu:
  - a) Monika Grek- Piekarska - Kierownik Działu Pomocy Dziecku i Rodzinie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
  - b) Maciej Brodziński- Kierownik Działu Medyczno-Terapeutycznego w Domu Pomocy Społecznej w Szczawnie,
  - c) Magda Tarłowska - Z-ca Naczelnika Wydziału Inwestycji Rozwoju i Spraw Społecznych,
  - d) Izabela Kuba – Wysokińska - Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie Odrz.

Do zadań zespołu należy opracowanie powyższego Programu, uwzględniającego potrzeby

ludności Powiatu w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowanie do nich skoordynowanej działalności różnych form pomocy i oparcia społecznego.

Program wyznacza kierunki działania Powiatu Krośnieńskiego w zakresie profilaktyki i poprawy stanu zdrowia psychicznego mieszkańców, zaspakajania ich potrzeb oraz organizacji opieki zdrowotnej na lata 2018-2022. Program wyznacza kierunki i działania w obszarze zdrowia psychicznego oraz skupia się na działaniach dotyczących chorób psychicznych i profilaktyki. Do opracowania programu wykorzystano dane, które zostały nadesłane do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim oraz informacje, które uzyskano dzięki indywidualnym spotkaniom na terenie Miasta Gubin.

2. KORELACJA PROGRAMU Z INNYMI DOKUMENTAMI

Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Obowiązek ten określa ustawa z 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U.2017.882 tj.). W działaniach na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mogą również uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorzady zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. Według ww. ustawy ochrona zdrowia psychicznego polega w szczególności na:

- 1) promocji zdrowia psychicznego i zapobieganiu zaburzeniom psychicznym;
- 2) zapewnieniu osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia środowisku rodzinnym i społecznym;
- 3) kształtowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Powyższe działania określone są w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego, który został przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z 8 lutego 2017r. (Dz.U. z 2017.458). Prowadzenie działań określonych w ww Programie należy do zadań własnych samorządów, województw, powiatów, gmin, Narodowego Funduszu Zdrowia oraz ministrów właściwych ze względu na charakter działań określonych w tym Programie.

Opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest wykonywana w ramach podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza psychiatrycznej opieki zdrowotnej – w formie opieki doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej i środowiskowej oraz w domach pomocy społecznej. Opieka zdrowotna na terenie Powiatu Krośnieńskiego finansowana jest z następujących

źródeł:

- 1) Narodowego Funduszu Zdrowia – środki przeznaczone są na świadczenia zdrowotne;
- 2) budżetu Powiatu Krośnieńskiego i gmin wchodzących w jego skład – środki przeznaczone są głównie na zadania z zakresu pomocy społecznej;
- 3) środków własnych świadczeniodawców (zakładów opieki zdrowotnej).
- 4) budżetu Państwa – środki są przeznaczone między innymi na funkcjonowanie Domu Pomocy Społecznej w Szczawnie oraz Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Integracja”.

Podstawę prawną programu stanowią:

- 1) ustawa z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 2) rozporządzenie Rady Ministrów z 28 grudnia 2010 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego;
- 3) ustawa z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, na mocy której powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie promocji w zakresie promocji i ochrony zdrowia;
- 4) ustawa z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zgodnie, z którą do zadań własnych powiatu należy zapewnienie równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej;
- 5) ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zgodnie z którą, do zadań własnych Powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 6) ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 7) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Krośnieńskiego na lata 2016 – 2020;
- 8) Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 – 2020.

sięgający 60,1%, co znacznie przekracza średnią krajową (29,4%).

Powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na koniec 2016 roku wynosiła 37942,63 ha tj. 27,3% powierzchni ogółem. Ponadto wśród prawnie chronionych obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych rezerwaty przyrody zajmują 115,53 ha a parki krajobrazowe 9078,50 ha. Na terenie powiatu krośnieńskiego znajdują się także 91 pomniki przyrody.

Demografia powiatu

Obszar powiatu zamieszkuje 55759 osób (stan na 31.12.2016 r.). W wyniku niskiego przyrostu naturalnego oraz ujemnego salda migracji na pobyt stały, w ciągu ostatnich lat populacja powiatu zmniejszyła się. W 2016 roku mieszkańców było o 566 mniej niż w roku 2010. W kraju i woj. lubuskim sytuacja przedstawia się inaczej, od 2007 roku zaobserwować można nieustanny wzrost liczby ludności aż do roku 2010, natomiast w latach 2011-2016 liczba przybywającej populacji znacznie zmalała.

Tabela 1 Liczba ludności wg faktycznego miejsca zamieszkania w latach 2006-2016

rok	powiat krośnieński	województwo lubuskie	kraj
	[os.]		
2006	56325	1008520	38125479
2007	56297	1008481	38115641
2008	56193	1008962	38135876
2009	56131	1010047	38167329
2010	57110	1023215	38529866
2011	56925	1023158	38538447
2012	56751	1023317	38533299
2013	56627	1021470	38495659
2014	56235	1020307	38478602
2015	55943	1018075	38437239
2016	55759	1017376	38432999

Źródło: opracowanie własne, na podst. danych z www.stat.gov.

Skala zmian stanu ludności nie spowodowała większych różnic w rozmieszczeniu terytorialnym populacji w porównaniu do lat ubiegłych. Gęstość zaludnienia w Polsce w 2016 r. wyniosła 123 os./km², natomiast w województwie lubuskim 73 os./km². Na tym tle powiat krośnieński zaliczany jest

do jednostek terytorialnych o niskiej liczbie ludności, na 1 km² przypada tu zaledwie 40 osób. Współczynnik ten od kilku lat niezmiennie utrzymuje się na stałym poziomie.

Tabela 2 Gęstość zaludnienia (ludność na 1km²) w latach 2006-2016

jednostka terytorialna	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014-2016
powiat krośnieński	40	40	40	40	41	41	41	41	40
województwo lubuskie	72	72	72	72	73	73	73	73	73

Źródło: opracowanie własne, na podst. danych z www.stat.gov.

Na przestrzeni ostatnich 11 lat zaobserwować można znaczny spadek liczby mieszkańców miast. W latach 2006-2010 mieszkańcy powiatu chętniej wybierali wieś jako miejsce stałego osiedlenia. W 2010-2016 roku tendencja ta zaczęła się zmieniać i ludność zaczęła koncentrować się wokół ośrodków miejskich.

Opieka zdrowotna

Na podstawie umowy z dnia 30 września 2009 roku Powiat Krośnieński powierzył prowadzenie Szpitala Powiatowego w Krośnie Odrzańskim i w Gubinie prywatnemu podmiotowi - Nowy Szpital Powiatu Krośnieńskiego Sp. z o.o., funkcjonującemu w ramach grupy kapitałowej Grupa Nowy Szpital Holding S.A. oraz wydzierżawił Spółce nieruchomości i mienie ruchome na okres 20 lat. Decyzję podjęto na fali zmian zaprojektowanych przez Rząd PO-PSL, których istotą było oddłużenie szpitali i zmiana formy własności placówek ochrony zdrowia.

Kilkuletnia działalność Spółki doprowadziła do drastycznego obniżenia kontraktu na usługi medyczne dla mieszkańców Powiatu Krośnieńskiego, redukcji personelu szpitala, wielokrotnego zawieszania funkcjonowania oddziałów oraz dekapitalizacji majątku szpitala. Oprócz bezsprzecznego stwarzania sytuacji zagrożenia dla zdrowia i życia naszych mieszkańców, od kilku lat narastał konflikt interesów pomiędzy Spółką a pracownikami szpitala. Dnia 31 października 2016 roku Nowy Szpital Powiatu Krośnieńskiego Sp. z o.o. całkowicie zaprzestał prowadzenie działalności leczniczej i pozostawił mieszkańców powiatu bez dostępu do szpitala, co też zostało potwierdzone poprzez rozwiązanie 15 listopada 2016 roku umów pomiędzy Spółką a Lubuskim Odziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia w Zielonej Górze.

Zarząd Powiatu Krośnieńskiego w sierpniu 2016 roku podjął działania zmierzające do odzyskania kontroli nad prowadzeniem opieki szpitalnej w powiecie, w wyniku czego dnia 29 grudnia 2016 roku Rada Powiatu Krośnieńskiego podjęła Uchwałę Nr XIX/151/2016 w sprawie utworzenia

podmiotu leczniczego w formie spółki kapitałowej o nazwie Zachodnie Centrum Medyczne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Inicjatywę utworzenia podmiotu leczniczego i odwrócenia procesu prywatyzacji przeprowadzonej w 2009 roku Powiat podjął wspólnie z Gminą Gubin o statusie miejskim. Informacje dotyczące zakresy działalności ZCM Spółka z o.o. znajdują się na stronie internetowej www.szpitalzcm.pl.

Świadczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej realizowane są przez zakłady opieki zdrowotnej. W końcu 2014 roku na terenie powiatu krośnieńskiego w ambulatoryjnych zakładach opieki zdrowotnej funkcjonowało 32 zakłady opieki zdrowotnej. Wzrost liczby zakładów opieki zdrowotnej wskazuje na łatwiejszy dostęp do opieki zdrowotnej i lekarza pierwszego kontaktu oraz na wzrost konkurencyjności świadczonych usług medycznych.

Tabela 3 Liczba udzielonych porad POZ powiatu krośnieńskiego w latach 2006-2016 oraz liczba aptek ogólnodostępnych

	j.m.	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Podstawowa opieka zdrowotna - porady												
ogółem	liczba porad	205621	200654	172537	218630	220997	209923	211940	244819	249036	238199	232282
placówki podległe samorządowi terytorialnemu	liczba porad	32764	33478	313764	32575	13139	13624	13056	15286	16287	15543	14113
Apteki												
liczba aptek	ob.	12	13	15	12	12	14	13	14	15	15	15

Źródło: opracowanie własne, na podst. danych z www.stat.gov.

4. DIAGNOZA OBSZARU OBJĘTEGO PROGRAMEM

Według przyjętej w 1948 r. konstytucji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) **zdrowie psychiczne** określa się nie tylko jako brak choroby, ale jako pełny dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny człowieka, rozumiany jako zdolność do wielopłaszczyznowego i wielokierunkowego rozwoju psychicznego. Ze względu na wieloznaczność i ogólnikowość terminu, pojęcie zdrowia psychicznego jest w różny sposób kategoryzowane i uściślane, choć przeważa pogląd, iż nie istnieje jedna i bezwzględnie uniwersalna definicja zdrowia psychicznego, nie ma jednej, „oficjalnej” definicji, ponieważ (według WHO) różnice kulturowe, subiektywne odczucia oraz rywalizujące ze sobą

profesjonalne teorie wpływają na to, jak termin ten jest rozumiany. Jedynym aspektem, z którym zgadza się większość ekspertów jest to, że zdrowie psychiczne i zaburzenie psychiczne nie są do siebie przeciwstawne, czyli brak rozpoznanej choroby psychicznej nie musi oznaczać zdrowia psychicznego. Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, mówiąc o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

1) chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne);

2) upośledzone umysłowo;

3) wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a które te wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki.

Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego Polaków jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym także związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych – alkoholu, narkotyków, leków.

Powiat Krośnieński nie dysponuje stacjonarnymi zakładami psychiatrycznej opieki zdrowotnej. Korzysta w tym zakresie z zaplecza, jakie funkcjonuje na terenie województwa lubuskiego.

Zgodnie z wykazem placówek realizujących świadczenia opieki zdrowotnej w ramach zawartych umów z LOW NFZ osoby z zaburzeniami psychicznymi z terenu Powiatu Krośnieńskiego mogą uzyskać wsparcie w następujących placówkach:

1) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii „Horyzont Bis” – Poradnia Zdrowia Psychicznego dla dorosłych;

2) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Specjalistyczna Przychodnia Lekarska „Medyk” – Poradnia Zdrowia Psychicznego dla dorosłych;

3) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii „Horyzont Bis” - Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu;

4) Ośrodek Terapii „Grunwald”;

5) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Specjalistyczna Przychodnia Lekarska „Medyk” – Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu;

6) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii „Horyzont Bis” – Poradnia Psychologiczna;

7) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii „Horyzont Bis” – świadczenia dzienne terapii uzależnień od alkoholu;

Spośród otrzymanych danych można stwierdzić, że w okresie 2015 – 2017 roku zmalała liczba

osób zgłaszających się do PZP w Krośnie Odrz., natomiast wzrosła liczba udzielanych świadczeń z uwagi na ofertę programów psychoterapii, z której zgłaszający się korzystają w Gubinie. Wzrosła zatem częstotliwość wizyt pacjenta.

Tabela nr 4 Liczba osób z zaburzeniami psychicznymi leczonych w poradniach na terenie Powiatu Krośnieńskiego

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii „Horyzont Bis” w Krośnie Odrzańskim			
Lp.	Rodzaj leczenia	Rok 2015	Rok 2016
1.	Osoby z zaburzeniami psychicznymi leczone w Horyzont Bis	650	647
2.	Poradnia terapii uzależnień	67	70
3.	Poradnia alkoholowa	156	193

Dane pozyskane z NZOZ OT „Horyzont Bis”

SPECJALISTYCZNA PRZYCHODNIA LEKARSKA „MEDYK” w Krośnie Odrzańskim			
Lp.	Rodzaj leczenia	Rok 2015	Rok 2016
1.	Poradnia zdrowia psychicznego	569	569
3.	Poradnia alkoholowa	69	64

SPECJALISTYCZNA PRZYCHODNIA LEKARSKA „MEDYK”

Tak jak w latach ubiegłych, mieszkańcy naszego Powiatu z zaburzeniami psychicznymi leczeni są w trzech placówkach stacjonarnych, tj. w Samodzielnym Publicznym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie chorych w Międzyrzeczu, w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Ciborzu oraz w 105 Kresowym Szpitalu Wojskowym z Przychodnią SP ZOZ w Żarach.

Tabela nr 5 Liczba osób hospitalizowanych w szpitalach

Samodzielny Publiczny Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Międzyrzeczu			
Lp.	Rodzaj leczenia	Rok 2015	Rok 2016
1.	Osoby leczone na oddziale szpitalnym	30	32

Dane pozyskane: szpital w Międzyrzeczu

105 Kresowy Szpital Wojskowy z Przychodnią PS ZOZ			
Lp.	Rodzaj leczenia	Rok 2015	Rok 2016
1.	Osoby leczone na oddziale szpitalnym	16	13

Dane pozyskane: szpital w Żarach

Wojewódzki Szpital Specjalistyczny dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Ciborzu			
Lp.	Rodzaj leczenia	Rok 2015	Rok 2016
1.	Osoby leczone na oddziale szpitalnym	471	489

Dane pozyskane: szpital w Ciborzu

Osoby niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi z terenu Powiatu Krośnieńskiego mogą uczestniczyć w działających dwóch Ośrodkach Wsparcia „Integracja” w Krośnie Odrzańskim oraz w Gubinie. Oprócz zdiagnozowania możliwości psycho-fizycznych, uczą się podstawowych czynności z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, aby móc samodzielnie podjąć zatrudnienie również na otwartym rynku pracy. Osoby z niepełnosprawnością ze wskazaniem do terapii zajęciowej, mogą uczestniczyć w zajęciach w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim oraz w Gubinie. Ważną rolę w podnoszeniu kompetencji społecznych spełniają na terenie Powiatu Krośnieńskiego organizacje pozarządowe, które realizują zadania skierowane do osób z zaburzeniami psychicznymi.

Pomocy w poruszaniu się po rynku pracy dla osób z zaburzeniami psychicznymi udziela Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim wraz z filią w Gubinie.

Tabela nr 6 Ewidencja osób z zaburzeniami psychicznymi zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy

Lp.	Zarejestrowani w PUP	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
1.	Osoby bezrobotne niepełnosprawne z zaburzeniami psychicznymi	39	30	26
2.	Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu z zaburzeniami psychicznymi	2	1	4

Dane pozyskane z PUP w Krośnie Odrzańskim

Istotnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest system edukacji, przygotowany do pracy z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami psychicznymi oraz z ich rodzicami prowadzony przez Zespół Szkół Specjalnych w Krośnie Odrzańskim i w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Gubinie. Edukacja jest prowadzona na szczeblu podstawowym i gimnazjalnym oraz ponadgimnazjalnym, która przysposabia do zawodu.

W latach 2012 – 2014 do Zespołu Szkół Specjalnych uczęszczało 4 uczniów w wieku 9 – 20 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności intelektualnej ze względu na autyzm, natomiast w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym w Gubinie w tych samych latach przebywało dwóch uczniów w wieku 13 i 16 lat. Uczniowie Ci byli pod stałą opieką lekarza psychiatry oraz poddawani byli leczeniu

w Centrum Leczenia Dzieci i Młodzieży w Zaborze.

Kolejnym ważnym elementem wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi jest pomoc społeczna. W jej ramach obok wspomnianych Warsztatów Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim i Gubinie, Powiatowego Ośrodka Wsparcia „Integracja” w Krośnie Odrzańskim i Gubinie, działa Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie oraz Ośrodki Pomocy Społecznej w 7 gminach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim oraz organizacje pozarządowe.

Specjalistyczną placówką zapewniającą całodobową pomoc osobom przewlekle psychicznie chorym jest Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim prowadzi szereg działań adresowanych do środowisk osób z zaburzeniami psychicznymi. Jednym z nich jest prowadzenie nieodpłatnego, specjalistycznego poradnictwa w Punkcie Wsparcia Rodzin działającym przy PCPR w Krośnie Odrzańskim. Ponadto PCPR udziela dofinansowań ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych osobom niepełnosprawnym, w tym osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Komenda Powiatowa Policji w Krośnie Odrzańskim nie gromadzi danych co do ilości interwencji w których zostały zatrzymane osoby z zaburzeniami psychicznymi.

5. OPIS PROGRAMU

5.1 Cele główne Programu

- 1) Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.
- 2) Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.

5.2 Cele szczegółowe Programu

- 1) Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia wpływających korzystnie na zdrowie psychiczne, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.
- 2) Profilaktyka i zapobieganie powstawaniu zaburzeń psychicznych.
- 3) Integracja społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 4) Utworzenie systemu poradnictwa i systemu wsparcia oraz pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

- 5) Upowszechnianie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.
- 6) Upowszechnianie zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego dla osoby zagrożonej, chorej i ich najbliższego środowiska.
- 7) Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 8) Koordynacja różnych form opieki i pomocy.

5.3 Koordynator Programu

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim.

5.4 Realizatorzy Programu

Program ma charakter otwarty. Do realizacji Programu mogą włączyć się podmioty realizujące statutowe zadania w zakresie zdrowia psychicznego. Swoją udział w realizacji zadań Programu zadeklarowali:

- 1) Starostwo Powiatowe w Krośnie Odrzańskim
- 2) Powiatowy Ośrodek Wsparcia „Integracja”
- 3) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krośnie Odrzańskim
- 4) Warsztaty Terapii Zajęciowej w Gubinie
- 5) Dom Pomocy Społecznej w Szczawnie
- 6) Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie Odrzańskim
- 7) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Krośnie Odrzańskim
- 8) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gubinie

5.5 Źródła finansowania:

- 1) Własne Powiatu Krośnieńskiego
- 2) Własne realizatorów Programu

- 3) Narodowy Fundusz Zdrowia
- 4) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- 5) Europejski Fundusz Społeczny
- 6) Fundusz Pracy
- 7) Inne

5.6 Sprawozdawczość

Podmioty realizujące Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego powinny sporządzić w terminie do końca marca sprawozdania za rok poprzedni z realizacji Programu i przesłać do Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim.

6. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

6.1. Cel główny Programu: Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym

Cel szczegółowy 6.1.1.: Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.

Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Podmioty realizujące	Wskaźniki monitorujące
Opracowanie lokalnych programów promocji zdrowia psychicznego				
Realizacja lokalnych programów promocji zdrowia psychicznego				
Opracowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego		Zespół koordynujący realizację PPOZP	Program	
Realizacja Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	Realizacja ciągła	Realizatorzy PPOZP	Ewaluacja zrealizowanych działań w ramach programu	

<ul style="list-style-type: none"> - Wypracowanie zasad współpracy ze szkołami w celu zapobiegania potencjalnym zagrożeniom wynikającym z kryzysu psychologicznego; - Prowadzenie spotkań informacyjnych i punktów konsultacyjnych dla rodziców, nauczycieli i uczniów na terenie placówek oświatowych; - Rozpowszechnianie informacji na temat istoty zaburzeń psychicznych, stereotypów i fałszywych opinii dotyczących osób cierpiących na zaburzenia psychiczne. - Upowszechnianie informacji na temat zaburzeń psychicznych, stereotypów i fałszywych opinii dotyczących osób cierpiących na zaburzenia psychiczne, przekazywanie informacji o dostępnych formach pomocy kierowanych szczególnie kierowanych do małych środowisk i społeczności lokalnych 	<p>Realizacja ciągła</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie POW „Integracja” Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gubinie i Krośnie Odrzańskim</p>	<p>Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów i spotkań. Liczba osób objętych wsparciem.</p>	
--	--------------------------	---	--	--

Cel szczegółowy 6.1.2.: Zapobieganie zaburzeniom psychicznym.

Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Podmioty realizujące	Wskaźniki monitorujące
Realizacja programów zapobiegania przemocy w rodzinie, szkole i środowisku lokalnym	Podjęcie działań na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy	2015 – 2017	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim	
	<ul style="list-style-type: none"> - Prowadzenie programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie; - Prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, szkole, środowisku lokalnym; - Prowadzenie terapii ofiar przemocy w rodzinie, szkole, środowisku lokalnym. - Udzielanie schronienia ofiarom przemocy domowej; - Korelacja działań po ujawnieniu przemocy z właściwymi służbami (policja, prokuratura i sąd); - Udzielania pomocy psychologicznej i prawnej – indywidualnie i grupowo (dla rodzin); - Szkolenie kadry pracowników powiatowych instytucji pomocy społecznej w celu systematycznego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, umiejętności w zakresie terapii osób z zaburzeniami psychicznymi. 	Realizacja ciągła		Liczba zatrudnionych i przeszkolonych pracowników aktywnie uczestniczących w realizacji programu.

Cel szczegółowy 6.1.3.: Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi.

Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Podmioty realizujące	Wskaźniki monitorujące
<p>Realizacja lokalnych działań i programów informacyjno – edukacyjnych sprzyjających postawom zrozumienia i akceptacji osób z zaburzeniami psychicznymi oraz działań niwelujących dyskryminację osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja działań w zakresie organizacji i wspierania lokalnych imprez integracyjnych, kulturalnych i sportowych wspierających aktywność osób niepełnosprawnych; - Podejmowanie działań promujących i upowszechniających zdrowie psychiczne – w tym publikacje w prasie lokalnej i Internecie. Spotkania w placówkach oświatowych i UTW; - Wspieranie i organizacja występów artystycznych osób z zaburzeniami psychicznymi, promowanie ich twórczości w mediach, na imprezach organizowanych na terenie Powiatu Krośnieńskiego (pomoc w organizacji kiermaszów, pikników gdzie można sprzedawać prace uczniów ZSS, SOSW, uczestników WTZ, Integracji i DPS. 	<p>Realizacja ciągła</p>	<p>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie POW „Integracja” Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gubinie i Krośnie Odrzańskim</p>	<p>Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów i spotkań. Liczba osób objętych wsparciem.</p>

Cel szczegółowy 6.1.4.: Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.

Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Podmioty realizujące	Wskaźniki monitorujące
Tworzenie lokalnych grup pomocy kryzysowej oferujących poradnictwo i pomoc w stanach kryzysu zagrażającego zdrowiu psychicznemu	<ul style="list-style-type: none"> - Działanie na bazie Ośrodka Interwencji Kryzysowej lokalnej grupy pomocy kryzysowej; - Objęcie zakresem pomocy OIK i PCPR ofiar przemocy, katastrof i klęsk żywiołowych oraz innych stanów które zagrażają zdrowiu psychicznemu; - Działalność zespołu interdyscyplinarnego którego działanie ukierunkowane jest na wszechstronną pomoc młodzieży z zaburzeniami emocjonalnymi związanymi z okresem dojrzewania, kryzysami w rodzinie; - Ścisła współpraca z lekarzem psychiatrą; - Utworzenie grup wsparcia dla rodzin dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi i uzależnieniami (m.in. od Internetu, telefonu) 	Realizacja ciągła	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Gubinie i Krośnie Odrzańskim	Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, treningów i spotkań. Liczba osób objętych wsparciem.

Cel główny 6.2. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym

Cel szczegółowy 6.2.1.: Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej

Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki monitorujące
Zwiększenie dostępności oraz zmniejszenie nierówności w dostępie do różnorodnych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej	Utworzenie Poradni Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży (uwarunkowane kontraktem z NFZ)	2022	Starostwo Powiatowe w Krośnie Odrzańskim- Magda sprawdziła NPOZP i wychodzi na to, że Powiat nie może być realizatorem tego zapisu, więc musimy rozważyć czy to wpisywać i kogo wpisać jako realizatora	Utworzenie poradni. Liczba dzieci i młodzieży objętej wsparciem
Integrowanie oraz zacieśnianie współpracy z placówkami psychiatrycznej opieki zdrowotnej poprzez utworzenie lokalnego centrum zdrowia psychicznego	Powstanie powiatowego centrum zdrowia psychicznego, które zapewni mieszkańcom kompleksową, środowiskową opiekę w zakresie zdrowia psychicznego także w razie konieczności w miejscu zamieszkania osoby chorej	2021	Starostwo Powiatowe w Krośnie Odrzańskim	Uruchomienie centrum zdrowia psychicznego

Cel szczegółowy 6.2.2.: Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki monitorujące
Realizacja lokalnego programu poszerzenia, różnicowania oraz unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi	- Prowadzenie 2 warsztatów terapii zajęciowej dla mieszkańców powiatu	Realizacja ciągła	PCPR WTZ, Organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem
	- Prowadzenie Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi „Integracja”	Realizacja ciągła	PCPR POW „Integracja”	Liczba osób objętych wsparciem
	- Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej w Szczawnie	Realizacja ciągła	PCPR DPS	Liczba osób objętych wsparciem
	- Prowadzenie punktu wsparcia dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi oraz porad prawnych dla rodzin	Realizacja ciągła	PCPR	Liczba udzielonych porad

	- Powołanie asystenta osoby niepełnosprawnej (w miarę możliwości finansowych) lub wolontariatu na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi	Realizacja ciągła	PCPR, poszczególne gminy, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem asystenta lub wolontariatem
	- Utworzenie 2 mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w których przy odpowiednim wsparciu mogłyby przechodzić rehabilitację społeczną.	2022	PCPR, poszczególne gminy, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem.
	Utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla dorosłych osób z autyzmem	2022	Organizacje pozarządowe przy Wsparciu Powiatu	Utworzenie domu Dziennego Pobytu dla dorosłych osób z autyzmem

Cel szczegółowy 6.2.3.: Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi

Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki monitorujące
Realizacja zróżnicowanych form wspierania zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanej do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi	- Współpraca z instytucjami, które działają na rzecz aktywizacji zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi - Prowadzenie w środowisku osób z zaburzeniami psychicznymi kampanii informacyjnej dotyczącej zróżnicowanych form aktywizacji zawodowej w celu zwiększenia ich aktywności na rynku pracy (w tym form samozatrudnienia oraz zakładania podmiotów ekonomii społecznej np. spółdzielni socjalnych)	Realizacja ciągła	PCPR PUP POW „Integracja” WTZ, Organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem

<p>Zwiększanie dostępności do rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego oraz szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	<p>- Informowanie przez pracowników służb zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi o możliwościach skorzystania ze szkoleń indywidualnych w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz ich ewentualna realizacja. - Aktywizowanie przez pracowników służb społecznych zatrudnienia osób z zaburzeniami psychicznymi do korzystania z poradnictwa zawodowego, a w przypadku zainteresowania ze strony tych osób zajęciami aktywizującymi możliwość zorganizowania warsztatów.</p>	<p>Realizacja ciągła</p>	<p>PUP Krosno Odrzańskie POW „Integracja” WTZ</p>	<p>Liczba osób objętych wsparciem</p>
--	---	--------------------------	---	---------------------------------------

<p>Prowadzenie kampanii szkoleniowo – doradczej skierowanej do pracodawców, która ma na celu promowanie zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi</p>	<p>Promowanie zatrudniania osób z zaburzeniami psychicznymi m.in. poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowanie pracodawców o korzyściach wynikających z zatrudnienia tych osób, - w przypadku zainteresowania pracodawców zatrudnieniem osób z zaburzeniami organizowanie spotkań dotyczących celów, zadań programu oraz jego promocji i upowszechniania 	<p>Realizacja ciągła</p>	<p>POW „Integracja” WTZ</p>	<p>Liczba uczestników kampanii</p>
---	---	--------------------------	---------------------------------	------------------------------------

Cel szczegółowy 6.2.4.: Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy

Zadania	Forma realizacji	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki monitorujące
Realizacja, koordynowanie oraz monitorowanie lokalnego programu ochrony zdrowia psychicznego	Bieżąca realizacja, koordynowanie oraz monitorowanie Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	Realizacja ciągła	Realizatorzy	Coroczne sprawozdanie z realizacji programu
Przygotowanie oraz aktualizacja przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Przygotowanie aktualnego informatora oraz jego dystrybucja	2016-2020	Starostwo Powiatowe w Krośnie Odrzańskim PCPR	Przygotowany informator

7. PODSUMOWANIE

Zdrowie Psychiczne w Powiecie Krośnieńskim jest jednym z ważnych aspektów życia mieszkańców.

Osoby z zaburzeniami psychicznymi często narażone są na problemy wynikające ze stereotypowego myślenia dotyczącego chorób psychicznych. Specyfika zaburzeń psychicznych sprawia trudności w samodzielnym funkcjonowaniu w społeczeństwie, a także w pełnieniu ról społecznych oraz integracji ze środowiskiem lokalnym. Z uwagi na potrzebę ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców Powiatu Krośnieńskiego zebrano informacje, które stały się podstawą do opracowania Powiatowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022 w Powiecie Krośnieńskim.

W związku z danymi, które zostały zawarte w programie przewiduje się, że oczekiwanymi efektami

z realizacji działań zawartych w programie będą:

1. Poprawa dostępności do różnych form opieki psychiatrycznej,
2. Koordynacja opieki medycznej ze społeczną w zakresie opieki psychiatrycznej,
3. Efektywne wykorzystanie zasobów opieki psychiatrycznej w zakresie ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
4. Zwiększenie roli pomocy społecznej,
5. Wzrost ilości kampanii edukacyjnych i promocyjnych,
6. Zwiększenie roli pomocy społecznej.

Przewiduje się również, że realizacja celów zawartych w programie przyniesie korzyści zdrowotne i społeczne dla Mieszkańców Powiatu Krośnieńskiego takie jak:

1. Wzrost poziomu wiedzy nt. zdrowia psychicznego, promocja zdrowego stylu życia oraz sposobów redukcji czynników ryzyka,
2. Zmniejszenie poziomu zaburzeń zdrowotnych (schorzeń psychosomatycznych),
3. Wczesne wykrywanie i odpowiednie leczenie schorzeń psychicznych (zaburzenia nerwicowe, depresja, schizofrenia),
4. Zwiększenie odsetka pracujących osób z zaburzeniami psychicznymi,
5. Zwiększenie uczestnictwa społeczności lokalnej – zaangażowanie w program wspólnot lokalnych, rodzin, osób indywidualnych, stowarzyszeń z terenu Powiatu Krośnieńskiego,
6. Skoordynowanie różnorodnych form opieki zdrowotnej,
7. Zwiększenie integracji społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi,
8. Ukształtowanie wobec osób z zaburzeniami psychicznymi, właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałaniu ich dyskryminacji.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2022 jest powiązany z koncepcjami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz wpisuje się w cele Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krośnieńskim.

Realizacja założonych celów oraz współpraca wszystkich podmiotów uczestniczących w programie wpłynie na stopniową poprawę stanu zdrowia psychicznego mieszkańców Powiatu Krośnieńskiego.